

Kis nagyember, avagy százhusz évvel ezelőtt született Adler Zsigmond

Description

Nem bokszerként volt igazán kiváló, hanem edzőként. Nemcsak szeme, füle is volt hozzá: ha hallotta, hogy bunyósa ritmust téveszt zsákolás közben, azonnal leállította. A legnagyobbak, Énekes István, Harangi Imre, Török Gyula, Kajdi János, Gedó György, Badari Tibor és természetesen Papp László szorításarkában állt. Adler Zsigmondra emlékezünk közelgő 120. születésnapja kapcsán.

Egyik barátja vitte le boksolni 1919 őszén, de amikor mondták neki, hogy húzza fel a kesztyűt, az apró termetű emberke nagyon megijedt, mert – ahogyan ő fogalmazott – *„félelmetesen véres, mezítlábas alakok vetkőztek és rohagáltak ide-oda”*. A III. Kerületi Torna és Vívó Egylet színeiben légsúlyban kétszer nyert Budapest-, 1925-ben pedig magyar bajnokságot. Sas néven ő aratta válogatottunk első győzelmét 1924. június elsején az osztrákok ellen, kiütötte Voglt. *„Már az első menetben kitűnt nagyobb ütőképessége és technikája, s a második menetben egy jókor alkalmazott állkapocsütéssel*

sikerül földre teríteni ellenfelét, akit a bíró kiszámol.” Stockholmba 1925 májusában a sportág első Európa-bajnokságára ezzel engedték el: *„Légsúlyban Adler Zsiga, ha jó napja van, talán győzelmet is arathat.”* Ám nem sikerült jól a bemutatkozása, vereséget szenvedett.

Ugyan még csupán 24 éves volt, ezt követően nemigen ambicionálta a versenyzést – igaz, a BTK-val 1928-ban még megnyerte a csapatbajnokságot –, klubjában felfedezték, hogy szeme van a bunyóhoz, jó lenne edzőnek, be is állították az éppen megbetegedő tréner helyére. Az 1930-as budapesti Eb-re 29 évesen már ő készítette fel a válogatottat, tulajdonképpen jobb híján, mert számos külföldi tréner megfordult a keret környékén, ahogyan Adler fogalmazott, *„még egy angol úszómester is volt itt”*. A kontinensbajnokságon Énekes István, Széles János és Szabó Gyula révén három aranyérmet nyertünk.

Papp Lászlóval a háború után találkozott. *„Ezerkilencszáznegyvenhatban ismerkedtem meg Lacival, mert abban az időben a B. Vasutasba is lejártam. Kértek, nézzek meg egy kisgyereket, hátha van benne fantázia. Ahhoz, hogy valakiből nagy bokszer legyen, sok minden szükséges. Akkor még nem gondoltam, hogy Laciban megvannak ezek az erények. Nagy ütőerejű fiú volt, a reflexei is jók, a passzív ellenállása elsőrangú. (...) Az igazság az, hogy ő sem vett komolyan, de én sem őt!”* Adler 1946. március 20-án látta

először meccsen bokszolni a BRE-B. Vasutas 8:8-ra végződő csapatbajnoki mérkőzésen Budai Pál ellen, a nagyváltósúlyú összeccsapáson Papp pontozással kikapott.

Papp 1947 májusában tagja lett az írországi Eb-re utazó csapatnak, amelyhez akkor került edzőként Adler Zsigmond. Papp az első fordulóban kikapott Torma Il Gyulától, ám amikor később legyőzte a csehszlovák színekben induló bokszolót, a vesztes azt nyilatkozta, Lacinak nagy szerencséje, hogy Adler áll mellette a szorítósarokban. *„A tehetség nagy tudású mester nélkül nem sokat ér!”* A tréner az 1953-as varsói és az 1955-ös nyugat-berlini Eb-n sem lehetett tanítványa mellett, mert nem utazhatott. Papp az utóbbi torna előtt azt mondta, ő sem megy ki. A válogatott keret Tatáról érkezett autóbusszal a sporthivatal székháza elé, ahol eldőlt, Adler marad. A bokszoló erre levette a bőröndjét a buszról, másnap begipszelt lábbal jelent meg az edzésen. A Népsport azt írta: *„Papp sérülése miatt nem utazhatott.”* A bunyós jó ideig mindenféle juttatástól elesett. Szolidaritásának nemcsak anyagi vonzatai voltak, elővették Kutas Istvánt is, a sportvezető később azzal állt bosszút, hogy az 1956 után már a hivatásosok között bokszoló olimpiai bajnokkal közölte, nem folytathatja pályafutását a profik között.

Hogy mennyire fontos volt Adler jelenléte az összeccsapásokon, mi sem bizonyítja jobban, mint hogy 1964 márciusában Bécsben a Harry Scott elleni találkozón a mester operációja miatt nem lehetett jelen, s Laci dekoncentráltan bunyózott. Adler receptorai mindenre reagáltak: a profi karrier utolsó szakaszában zsákolás közben észrevette, hogy Papp nem figyel oda, kiderült, gyötri a honvágy. Ugyanakkor Adler vallotta, Laciban három év *„benne maradt”*, 1964-ben nem kellett attól tartania, hogy elveszti profi Eb-címét.

Adler egyébként 1956-ig azért nem utazhatott külföldre, mert a hatóságok elkaptak egy levelet – amelyet az edzőnek sohasem kézbesítettek –, amelyben az 1948-as olimpia előtt az Olaszországban élő magyar származású menedzser, Steve Klaus arról érdeklődött, melyik magyar bunyósban lát fantáziát, hogy London után el lehetne vinni profinak. Elterjesztették, hogy a tréner el akarja adni a magyarokat külföldre. Aztán három hónappal a melbourne-i olimpiai előtt Varsóban versenyt rendeztek, amelyre az egészségi gondokkal küzdő Pappot is meghívták. Adler – akit ekkor rehabilitáltak – nem akarta, hogy bokszoljon, igaza lett, az akkor már kétszeres olimpiai bajnok ezen a tornán szenvedett vereséget döntő fölényel Zbigniew Pietrzykowskitól.

A melbourne-i olimpián a harmadik aranyéremhez vezető úton viszont legyőzte. A Sport 1956 decemberében így írt az edzőről: *„El kell mondani azt is, hogy a szakemberek egyöntetű véleménye szerint a Bp. Vasas mesteredzőjének a válogatott csapat felkészítésében való mellőzése alapvetően helytelen volt! (...) Az OTSB sok borsot tört az*

orra alá, szinte játszadozott vele. Hol megbízta a válogatott keret tagjainak felkészítésével, hol nem. (...) Az utóbbi két évben teljesen mellőzték. A válogatott keret tagjai ezért arra kényszerültek, hogy titokban járjanak hozzá edzésekre. Ezt tette Pappon kívül Budai, Kellner, Nagy, Plachy és mások...” Kő András Papp Laci című könyvében felveti: *„Vajon mi nem tetszett a kartonlapján?”* Ugyanis a sporthivatal kiutazási javaslatát az ÁVH mindig megkontrázta.

De miért is volt nélkülözhetetlen „Zsi”? A válogatott tagjai a KSI termében végezték a felkészülést, az edző kiment a folyosóra cigarettázni, egyszer csak elnyomta – hogy kevesebbet dohányozzon, félbe vágta a cigit, ettől aztán mindig lógott a szája sarkában a spangli –, visszament, majd Kajdi Jánost kiküldte focizni, mondván, a zsákolásából meghallotta, hogy elvesztette a ritmust, márpedig fáradtan nem hatékony a szakmai munka. De dumáért sem ment a szomszédba, legendás mondása volt, hogy ministráns gyerekekből nem lehet verekedőket nevelni. A legendás színész, Kálmán György Kő András könyvében elmondta, szerinte Papp Laci sikereihez Adler adta a taktikát, ami óriási pluszt jelentett. Az edző nem tagadta, mindenkit megtanítana az ökölvívásra, igaz, nem mindenkit versenyeztetne, mondván, kerékpározni és úszni is sokan tudnak, mégis csupán kevesen versenyeznek. *„Nekünk nemcsak bajnokokat, hanem egészséges, erős, edzett embereket is kell nevelnünk.”*

Adler és Papp a válogatott edzőiként is jól kiegészítették egymást, az 1968-as mexikóvárosi olimpia után vették át a legjobbak irányítását, az 1969-es bukaresti Eb-n Gedó György és Orbán László révén két aranyérmet szereztünk, két évvel később Madridban Gedó, Badari Tibor és Kajdi nyert, Botos András ezüst-, Orbán bronzéremig jutott. Az 1972-es müncheni olimpián Gedó első, Kajdi és Orbán második, Botos harmadik lett. S ne feledkezzünk meg az 1970-es miskolci junior Eb-ről sem, amelyen öt arany-, két-két ezüst- és bronzérem volt a mieink mérlege! Ám a sportág első vb-je (1974) előtt a két szakembert összeugrasztották, Adler nem is utazott el Havannába. Ő azt mondta, Papp nem akarta, hogy kiutazzon, szakmai berkekben az terjedt el, hogy az öreg válláról le kellene venni az edzői munkával járó terheket... Egyikőjük sem akart törést, ám soha többé nem kerültek olyan viszonyba, mint azt megelőzően.

Adler Zsigmond haláláról Kő András így írt: *„Úgy ment el, ahogy élt: csendben, szerényen. Minden embernek van egy veleszületett adottsága, hogy valamihez úgy értsen, ahogy mások számára lehetetlen. Adler számára ez volt a bokszt. Az egyetlen valami, amit komolyan vett. Mégsem úszta meg élve...”*

Született: 1901. április 17., Budapest

Elhunyt: 1982. február 12., Budapest

Klubjai ökölvívóként: III. Ker. TVE (1917–1925), BTK (1925–1928)

Eredményei ökölvívóként: magyar bajnok (1925, légsúly), csapatbajnok (1928)

Klubjai edzőként: BTK (1928–1948), Vasas, Ú. Dózsa (1948–1970), a válogatott edzője (1930, 1932, 1934, 1936), szövetségi kapitány (1952–1972)

Elismerései: Magyar Köztársasági Érdemérem bronz fokozat (1947), Magyar Köztársasági Sportérdemérem ezüst fokozat (1949), Magyar Népköztársasági Sportérdemérem ezüst fokozat (1951), Magyar Népköztársasági Sportérdemérem arany fokozat (1961), mesteredző (1961)

Forrás, szerző: Nemzeti Sport, Thury Gábor

<https://www.nemzetisport.hu/okolvivas/kis-nagyember-avagy-szazhusz-evvel-ezelott-szuletett-adler-zsigmond-2819099>